

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd – BUU alm. del samrådsspørgsmål F om tilsynsforløbet med Havregården Kostskole, herunder samarbejdet mellem STUK, Socialtilsyn Hovedstaden og Arbejdstilsynet, samt hvad regeringen vil gøre fremadrettet for at sikre, at der ikke sker noget tilsvarende igen.
Titel	Samrådstale
Målgruppe	Børne- og Undervisningsudvalget
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	5 min.
Tid og sted	Onsdag den 25. november 2020, kl. 10.00-11.00, i lokale 2-133 i FT

Disposition

- 1. Indledning**
- 2. Sagsforløbet**
- 3. Fremadrettede tiltag**
- 4. Afslutning**

1. Indledning

- Der kan godt afsættes en klokke time mere i lyset af det sene tidspunkt, som udvalget har fået materialet. Jeg stiller gerne op til et nyt samråd, hvilket er særdeles rimeligt her.
- Jeg kan helt klart svare og i enstavelsesord: Jeg er ikke tilfreds med tilsynenes samarbejde og STUK's indsats.
- Der er to lag i den overordnede politiske debat om, hvordan tilsynene fungerer. Jeg har haft den debat meget med fru Mai Mercado, da hun var socialminister.
- Debat om siloerne mellem tilsynene, hvor det ene tilsyn ikke ved, hvad det andet tilsyn laver. Den ene hånd ved ikke, hvad den anden hånd gør. Det, mener jeg, er en kæmpe katastrofe. Det er sådan i stort set alle forvaltninger, og den her sag er et skolebogseksempel på det. Den ene silo ved ikke, hvad den anden silo laver.
- Der er en anden overordnet debat. Jeg mener, at der skal tilsyn til, men meget mere end tilsyn. Og det var den debat, som jeg havde med fru Mai Mercado.
- Der skal det til, at det regelsæt, som der arbejdes efter til hverdag, bliver anderledes. For Socialdemokratiet har vi været optaget af specialeplanlægning, og det arbejde er sat i gang i Socialministeriet af socialministeren. Så man på den

baggrund kan få lavet en klarere inddeling af, hvilke børn man har med at gøre, der sikrer, at de rette fagkundskaber er tilstede. Og at der er klarere samarbejdsaftaler med de kommuner, hvor børnene er hjemmehørende. Det er det, jeg kalder driftsoverenskomster, men det kan også være i andre former.

- Det har været kernen i hele debatten, og dér står jeg uforandret.
- De redskaber er mindst lige så vigtige som at få tilsyn til at fungere. Så der er to ting, der skal spille sammen for at danne et tættere sikkerhedsnet under børn og unge.
- Det var først et arbejde, som regeringen først kunne påbegynde, efter den fik regeringsmagten, da den tidligere regering ikke var indstillet på den, hvilket man så kan ærgre sig lidt over. Det er en mere overordnet debat.
- Udvalget har anmodet om, at jeg redegør for, hvad regeringen har foretaget sig i sagen om Havregården Kostskole, nye tiltag for at undgå gentagelse, om der ligger lignende sager i tilsynssystemerne, min holdning til STUK's håndtering af tilsynet med skolen og forløbet af samarbejdet mellem de relevante tilsynsmyndigheder.

2. Sagsforløbet

- Lad mig slå det fast med syvtommer søm: Det, der er sket på Havregården Kostskole, må ikke kunne ske. Er jeg overrasket? Nej, det er jeg ikke. Efter jeg har været rigtig mange år på socialområdet, er jeg godt bekendt med de store udfordringer, der er med de børn, der meget er udsatte i vores samfund. Det er præcis på den baggrund, at regeringen har sat gang i et stykke arbejde med specialeplanlægning og på mit eget område med de interne skoler, som også rummer anbragte børn. Jeg har sagt det så mange gange som socialordfører, og nu gentager jeg det som undervisningsminister.

- Hvis man har en følelse af i samfundet, at der er overstyring på folkeskoleområdet og på gymnasieområdet, så skal man være klar over, at når man har at gøre med socialt udsatte børn, så er der en eklatant understyring. Og det vil regeringen gerne forsøge at rette op. Det er mange årtiers unndladelssynder. Det skal vi i gang med at rette op på.
- Men der kan ikke herske tvivl. Det duer ikke, hvad der konkret er sket med Havregården. Når vi har med udsatte børn og særligt med de anbragte børn at gøre, så har de ikke nogen voksne, der kan råbe op på deres vegne. Derfor er man nu i det her tilfælde i Havregårdens vold - og det langt mere end et dansk gennemsnitligt middelklasse barn ville være det – for det barns forældre ville råbe op, hvis forholdene ikke var i orden.
- Det skærper min opmærksomhed på de problemstillinger, der skal tages hånd om. Og også min kritik overfor bl.a. STUK, når der ikke er levet op til de ting, som vi forventer af en styrelse.
- Selvom flere myndigheder har ført tilsyn undervejs i forløbet, står vi tilbage med en gruppe børn, der ikke har fået den omsorg, som de fortjener, og som alle børn bør have krav på og ikke mindst i et samfund som vores, et velfærdssamfund.
- Jeg vil gerne starte med ansvarsfordelingen mellem STUK og socialtilsynet, som også giver et indtryk af de siloer, som jeg har nævnt. Det tilsyn, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet varetager, omfatter navnlig de grundlæggende krav i friskoleloven om, at skolens undervisning skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, at skolen overholder frihed- og folkestyrekravet og bestemmelser om skolernes økonomisk-administrative forhold.
- Socialtilsynets driftsorienterede tilsyn har til formål at sikre, at sociale tilbud har den fornødne generelle kvalitet til at håndtere den målgruppe, som de er

godkendt til. Det driftsorienterede tilsyn har både karakter af kontrol og kvalitetsudvikling. Dialogbaseret tilsyn. Tilsynet fører altså ikke bare kontrol, men indgår i dialog med tilbuddene for at fastholde og udvikle kvaliteten i det enkelte tilbud.

- Og de statslige tilsyn ikke er de eneste, der fører tilsyn med fri- og privatskolerne. Den certificerede tilsynsførende har en række tilsynsopgaver, og kommunerne har det personrettede tilsyn med børn og unge, som er anbragt på skoler, der er godkendt som anbringelsessted.
- For bare at være konkret omkring, hvorfor jeg som socialordfører ofte har udtalt det som et problem, at den anbringende kommune kan befinde sig langt væk fra det anbragte barn. Det kan der være gode grunde til. Nogle anbragte børn kan have brug for at være langt væk fra forældrene, det kan der være en pædagogisk pointe i.
- Det indebærer, at det løbende og daglige kendskab til forholdene på de steder, hvor man anbringer børnene daler, når de ligger flere hundrede kilometer væk fra den anbringende kommune. Forvaltningsmæssigt er der ikke et link til stedet, og derfor er det vigtigt for Socialdemokratiet at have tættere samarbejdsaftaler.
- Jeg blev orienteret om sagen med Havregården den 21. oktober 2020. Umiddelbart efter bad jeg om en redegørelse fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der, sammen med socialtilsynet, har ført tilsyn med stedet.
- Som STUK påpeger i sin redegørelse, har STUK ikke rettidigt og resolut håndteret sit tilsyn med skolen. Videre påpeger STUK, at samarbejdet med Socialtilsyn Hovedstaden burde have været bedre. STUK har beklaget forløbet.
- Ingen, heller ikke jeg, kan være tilfreds med forløbet.

- Det skal dog nævnes, at STUK ikke har kendskab til, at den certificerede tilsynsførende eller kommunerne i deres personrettede tilsyn har haft bemærkninger til skolens virksomhed.
- STUK peger på, at det bør undersøges, om der kan være behov for at justere lovgivningen for at understøtte en mere effektiv og betryggende tilsynsindsats. Det er jeg i sagens natur enig i – og noget jeg vil se nærmere på.
- Der er en del om ledelsen, som fx er uklar, og hvordan man griber ind, og evt. om man kunne have gjort mere. Om det er praksis, eller der er behov for at stramme, så er jeg indstillet på det.
- I spørger til, om der ligger andre lignende sager i og på tværs af tilsynssystemerne. Her kan jeg oplyse, at der er i alt 7 fri- og privatskoler med kostafdeling (inklusiv Havregården), som er godkendt som anbringelsessted. Derudover er der tre efterskoler og en fri fagskole, som er godkendt som anbringelsessted. Det har ikke groet i min baghave, at de skoler eksisterer, og det vil være de blå partier, som jeg skal have med for at jeg kan lave ændringer.
- Der er én fri- og privatskole med kostafdeling (Esrum Kostskole) godkendt som anbringelsessted, hvor Socialtilsyn Hovedstaden har en igangværende tilsynssag. Det fremgår også af tillægsredegørelsen, som jeg har sendt til udvalget. STUK har afholdt møde med socialtilsynet med henblik på koordination af tilsynet. Endvidere har STUK været på et uanmeldt tilsynsbesøg den 18. november 2020 på Esrum Kostskole.
- STUK's fokus på det uanmeldte tilsynsbesøg var især på de forhold, der fremgik af socialtilsynets rapport. STUK er pt. ved at vurdere, om der er anledning til yderligere, herunder at sætte skolen i tilsyn, og indgår desuden i en tæt dialog med Socialtilsyn Hovedstaden om det videre forløb.

- Styrelsen har oplyst til mig, at styrelsen ikke andre verserende tilsynssager med skoler, som er godkendt som anbringelsessted. Dette fremgår også af tillægsredegørelsen, Der er heller ikke andre verserende tilsynssager med fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler, hvor STUK har modtaget henvendelser fra andre myndigheder om bekymrende forhold.
- Styrelsen har dog opmærksomhed på to efterskoler, Bornholms Efterskole og Bindernæs Efterskoler, som ikke er godkendt som anbringelsessted, men har et udfordret elevgrundlag, og der er tilgået STUK oplysninger, som vækker en vis bekymring for elevernes tarv. Dette er også nævnt i tillægsredegørelsen. Det kan vi vende tilbage til ved et senere samråd.

- **3. Fremadrettede tiltag**

- Som nævnt er det helt uacceptabelt, at vi som samfund og som offentlige myndigheder ikke har formået at tage hånd om disse børn. Sådan har det været i årtier. Det duer ikke, at tingene falder mellem to stole.
- Ofte har forældrene ikke de nødvendige ressourcer til at tage kampen på deres børns vegne. Så der er brug for nye tiltag.
- Jeg vil se på at stramme regler og procedurer for at sikre, at de relevante myndigheder reagerer prompte, når der ikke tages hånd om udsatte og anbragte børn og unge. Det har taget for lang tid med Havregården. Tidsperspektivet er vigtigt at drøfte. En de ting man har gjort på socialområdet, og som jeg er vældig tilfreds med, er at man strammer på tidsperspektivet mht. til at reagere ved underretninger. Det skal vi også se på her. Se på uklarheder mellem tilsyn, dvs. behov for justere mellem tilsynene for at undgå silotænkning. Dobbelte alarm-systemer, hvor det ene tilsyn følger op på, om det andet tilsyn reagerer på det,

som det har ansvar for. Jeg har bedt ministeriet om at se på dobbelte alarmsystemer, hvor det ene tilsyn følger op på, om det andet tilsyn har reageret på relevante forhold. Retningslinjerne for STUK's tilsyn skal være klarere.

- Tilsynet kan ikke løse det hele alene. Jeg er villig til at gå langt ad den vej. Det er også vigtig med det daglige samarbejde med kommunerne og deres tilsyn. Der skal være en løbende kvalitetsvurdering af undervisning og socialfaglige arbejde
- Jeg vil gerne tage initiativ til at se nærmere på reglerne for den type af fri- og privatskoler, der er godkendt som anbringelsessted for børn og unge. Det vil jeg selvfølgelig drøfte med Folketingets partier for det kræver flertal. Og overveje om det er hensigtsmæssigt, at den meget sårbare gruppe af børn efterlades på private steder, som ikke har ophæng i den kommunale forvaltning og kun har den eneste sikringsmekanisme med et tilsyn med mellemrum, som kommer forbi.
- Jeg synes ikke, at det er hensigtsmæssigt, og der kunne siges meget mere om det. Jeg vil gerne se på det. Sagen illustrerer, at der er et meget stort behov for at komme ud af den understyring, der er med sårbare og socialt udsatte børn. Det vil jeg tage fat på med interne skoler. Der er lang vej igen, og det er ikke sidste gang, at vi mødes om det. Det er noget, som regeringen vil følge op på, både på socialministerens område og på mit og i bredere kontekst.